

MATURITA 2023

EXTERNÁ ČASŤ

UKRAJINSKÝ JAZYK A LITERATÚRA

**NEOTVÁRAJTE, POČKAJTE NA POKYN!
PREČÍTAJTE SI NAJPRV POKYNY K TESTU!**

- Test obsahuje **64 úloh**.
- Na vypracovanie testu budete mať **100 minút**.
- Pri riešení úloh budete striedavo používať dva druhy odpovedových hárkov:
 - Do odpovedového hárka č. 1 označeného piktogramom budete zaznamenávať riešenia úloh s výberom odpovede. Pri týchto úlohách vyberte správnu odpoveď spomedzi štyroch ponúkaných možností, z ktorých je vždy správna iba jedna.
 - Do odpovedového hárka č. 2 označeného piktogramom budete zaznamenávať riešenia úloh s krátkou odpoveďou. Pri týchto úlohách správnu odpoveď napíšete do príslušného riadka odpovedového hárka. Krátku odpoveď tvorí jedno slovo alebo niekoľko slov.
- Pri práci smiete používať iba pero s čiernou alebo modrou náplňou. Nesmiete používať zošity, slovníky, učebnice ani inú literatúru.
- **Podrobnejšie pokyny na vyplňovanie odpovedového hárka sú na poslednej strane testu. Prečítajte si ich.**

Želáme vám veľa úspechov!

Začnite pracovať, až keď dostanete pokyn!

Зразок №1

**Йосиф Збіглей
«Ніч у горах»**

Місяць заворожив цілу країну. Духи лісів, дебрів і потоків ведуть таємну розмову з духами трав і билин.

Хмари ковзають з верху на верх. На країну падає роса, таємниці казок і бажання добрим бути.

Тиша. То не тиша. То напруга таємних звуків, які не чути, бо дихання і стукіт серця їх переглушує.

В такий час народжуються сні, казки, легенди і відчиняються двері скарбниць, в яких сховані мрії і забуті слова забутих.

01 Слова *лісів, дебрів і потоків* із зразка №1 це

- (A) однорідні присудки.
- (B) однорідні означення.
- (C) однорідні обставини.
- (D) синоніми.

02 Фрази *Духи... ведуть розмову...; хмари ковзають...* передають

- (A) персоніфікацію.
- (B) алегорію.
- (C) метонімію.
- (D) метафору.

03 Автор зразка №1 є представником

- (A) літератури Східної Словаччини.
- (B) літератури Галичини XIX століття.
- (C) літератури Буковини початку XX століття.
- (D) літератури Розстріляного відродження.

04 Які жанри належать до народної творчості?

- (A) оповідання, новела, повість
- (B) нарис, фейлетон, роман
- (C) казка, прислів'я, приказка
- (D) п'єса, феєрія, сценарій

05 У реченні *В такий час народжуються сни, казки, легенди і відчиняються двері скарбниць, в яких сховані мрії і забуті слова забутих* виділена фраза є

- (A) підрядною умовною.
- (B) підрядною способом і дії.
- (C) підрядною мети.
- (D) підрядною означальною.

06 Знайдіть у зразку №1 односкладне непоширене речення.

07 З речення *То напруга таємних звуків, які не чути, бо дихання і стукіт серця їх переглушує* випишіть додаток.

08 Доберіть синонім до слова *журба*.

Зразок №2

Буковель — європейський курорт з українською душею

Це не французькі чи австрійські Альпи, це наш Буковель — найбільший і найсучасніший гірськолижний курорт України.

Курорт Буковель знаходиться посеред мальовничих українських Карпат біля села Поляниця Івано-Франківської області, йому немає рівних в Україні за рівнем інфраструктури, кількості підйомників та якістю трас.

Курорт Буковель розкинувся на п'яти горах: Бульчиньоха (1455 м), Довга (1373 м), Буковель (1127 м), Бабин Погар (1180 м), Чорна Клева (1241 м). Завдяки цьому курорт має більш ніж 53 км трас всіх рівнів складності. Траси проходять на спеціально підготовлених схилах із трав'яною основою. Всі обладнані сніговими гарматами та захищені від прямого сонячного проміння. Траси готують для катання спеціальною снігонапилювальною та сніготрамбувальною технікою. Освітлення трьох схилів дозволяє кататися також у вечірній період. Для тих, хто ще не навчився кататися на лижах або сноуборді, є спеціальна школа для дорослих та дітей Bukovel Ski School із кваліфікованими інструкторами.

Крім сноубордів та лиж, в Буковелі є чимало інших цікавих розваг: сноутюбінг, Big Airbag, зорб, каток, картинг-центр. Ті, хто бажає урізноманітнити відпочинок і отримати нові враження, можуть змовити екскурсії на ратраках або прогулянки на собачих упряжках.

Курорт Буковель — це прекрасне місце європейського рівня для заняття спортом, відпочинку та оздоровлення. Сюди можна приїхати компанією друзів на різноманітні корпоративи чи зимові свята, або влаштувати романтичну відпустку на двох. А ще в Буковель варто приїздити сім'єю із дітками, тут створені всі умови для відпочинку з маленькими туристами. На території курорту обладнаний Kinder club для дітей віком від 3 до 6 років і спеціальний дитячий майданчик, де маленьких лижників навчають інструктори, а аніматори влаштовують веселі ігри на свіжому повітрі. Сезон катання на лижах в Буковелі відкривається у листопаді і триває до кінця квітня. Але після зимового сезону відкривається літній, не менш цікавий.

У 2012 році Буковель був визнаний найбільш швидкозростаючим гірськолижним курортом світу. Для багатьох українців він став улюбленим місцем зимових розваг, активного відпочинку та оздоровлення.

09 Слова зорб, сноубайк, скутер, боулінг, більярд відносяться до категорії

- (A) запозичення.
- (B) діалектизми.
- (C) арготизми.
- (D) архаїзми.

10 Зимовий сезон у Буковелі триває

- (A) чотири місяці.
- (B) п'ять місяців.
- (C) шість місяців.
- (D) сім місяців.

11 Слово *корпоратив* це

- (A) щотижнева робоча нарада працівників окремої компанії.
- (B) неформальний, зазвичай святковий, захід для працівників окремої компанії.
- (C) акції окремої компанії.
- (D) щорічні доходи великих компаній.

12 Зразок №2 можна віднести до жанру

- (A) офіційно-ділового.
- (B) художнього.
- (C) наукового.
- (D) публіцистичного.

13 Речення *Сюди можна приїхати компанією друзів на різноманітні корпоративи чи зимові свята, або влаштувати романтичну відпустку на двох –*

- (A) просте непоширене.
- (B) просте поширене.
- (C) складносурядне.
- (D) складнопідрядне.

14 Знайдіть у зразку №2 хоч 3 дієприкметники.

15 Перепишіть виділені числівники словами у реченні *Курорт Буковель розкинувся на п'яти горах: Бульчиньоха (1455 м), Довга (1373 м).*

16 Яким членом речення виступає словосполучення можна *приїхати* в тексті зразка №2?

Зразок №3

«Інститутка»

Сидимо, було, день при дні у дівочій та робимо. А тихо коло тебе, як зачаровано. Тільки пані заоха або хто з дівчат на ухо за чим озветься, котора зітхне з нуду. Докучає, було, та робота, докучає, — аж пече; та що врадиш? Спасибі хоч за те, що не б'ють десять раз на день, як от по інших чуємо.

А як коли, то, було, звеселіємо не знать чого. Веселенько нам, — аж серце трепече! Коли б воля, заспівав би так, щоб і на селі лунало... Не всмілимось! Изглядуємось, та сміх нас так і бере. То одна моргне бровою, а друга їй одморгує; то прив'яжуть тую до стільчика косою; інша зсочить та почне вистрибувати дибки-дибки, щоб пані не почула, — крутиться, вертиться, тільки рукава май-май-май... Чого, було, не виробляємо!

У старої пані не було роду, окрім мала собі унучечку, — у Києві обучалась у якомусь там... от коли б вимовити... ін-сти-ту-ті... Було частенько до старої листи шле; а стара тії листи щодня вичитує, — і поплаче над ними, і попосміється. Коли пише унучечку, щоб уже приїздити за нею та додому забирати... Мати божа! увесь будинок зворухнувся: білити, мити, прибирати! Панночки сподіваємось! Панночка буде!

17 Автором уривку із зразка №3 є

- (A) Леся Українка.
- (B) Марко Вовчок.
- (C) Марко Черемшина.
- (D) Ольга Кобилянська.

18 Який засіб художньої виразності вжито у реченні *Спасибі хоч за те, що не б'ють десять раз на день, як от по інших чуємо?*

- (A) іронію
- (B) гіперболу
- (C) літоту
- (D) алегорію

19 Речення *Панночки сподіваємось! Панночка буде!*

- (A) стверджувальні
- (B) питальні
- (C) окличні
- (D) складні

20 Речення *Сидимо, було, день при дні у дівочій та робимо*

- (A) неозначено-особове.
- (B) означено-особове.
- (C) узагальнено-особове.
- (D) безособове.

21 Зразок №3 це

- (A) оповідання.
- (B) новела.
- (C) роман.
- (D) повість.

22 Знайдіть у зразку №3 речення умовного способу.

23 До якого літературного напрямку можна віднести твір «Інститутка»?

24 Як звали головну героїню твору «Інститутка»?

Зразок №4

Українська мова і література. Результати ЗНО 2019 року

Дата проведення – 23 травня 2019 року.

Дата оголошення результатів — 14 червня 2019 року.

Загальна кількість зареєстрованих учасників – 349 365 осіб.

Фактична явка на пункти тестування – 97,2% від зареєстрованих.

Кількість завдань тесту — 58.

Максимальна кількість тестових балів – 104 бали.

Максимальний рейтинговий бал – 200 балів.

Час, відведений на виконання тесту — 180 хвилин.

Пороговий бал «склав/не склав» — 23 бали.

Адаптивний поріг «склав/не склав» — 14 балів.

Відсоток учасників, які не подолали поріг «склав/не склав» — 16%.

25 Яка інформація наведена в зразку №4?

- (A) вимоги до учнів-випусників
- (B) запрошення на випускні екзамен
- (C) статистичні дані
- (D) результати наукових дослідів

26 Що означає аббревіатура ЗНО?

- (A) загальне незалежне оцінювання
- (B) зовнішнє незалежне оцінювання
- (C) загальне національне оцінювання
- (D) зовнішнє національне опитування

27 Яке твердження – правдиве?

- (A) Найбільша можлива кількість балів – 110.
- (B) У 2019 році тільки половина учнів прийшли здавати ЗНО.
- (C) ЗНО не склала третина учнів.
- (D) Учні мають на виконання тесту 3 години.

28 Оберіть правильний синонімічний ряд до слова *фактичний*.

- (A) дійсний, реальний, справжній
- (B) давній, минулий, старий
- (C) майбутній, наступний, прийдешній
- (D) модерний, новітній, сучасний

29 У зразку №4 слово *рейтинг* означає

- (A) престиж школи окремих учнів.
- (B) рівень успішності.
- (C) найнижчий можливий бал.
- (D) найвищий можливий бал.

30 Через який проміжок часу після проведення ЗНО оголосили результати у 2019 році?

31 Наведіть, якими розділовими знаками можна виділити пряму мову на письмі.

32 Позначте відміну іменників: *водограй, зима, ім'я, мати*.

Зразок №5

«Слово про рідну матір»

*Благословенні ви, сліди,
Не змиті вічності дощами,
Мандрівника Сквороди
З припорошілими саквами,
Що до цілющої води
Простує, занедбавши храми;*

*Благословен мечів ясних
Огонь, отчизни охорона,
Іржання коней бойових,
Морських походів даль солона,
І «Енеїди» владний сміх,
Полтави тихої корона,*

*Гаряча дума Кобзаря,
Що і в огні не спопеліє,
І молоток Каменяря,
І струни Лисенка живії,
І слави золота зоря
Круг Заньковецької Марії!*

*Благословенна синь озер,
І Псло, і повів руги-м'яти,
Народу геній, що не вмер,
Не вмере від жодної гармати,
У гроні світлому сестер
Благословенна наша мати.*

33 У котрій строфі зразка №5 римування згідне схеми?

- (A) абабаб
- (B) ааббаа
- (C) аббааб
- (D) аббаба

34 Виділені слова у фразях *Гаряча дума Кобзаря та І молоток Каменяра* є прикладами

- (A) епітету.
- (B) гіперболи.
- (C) антономазії.
- (D) алегорії.

35 Автором «Енеїди» є

- (A) Тарас Шевченко.
- (B) Іван Котляревський.
- (C) Григорій Сковорода.
- (D) Іван Нечуй-Левицький.

36 У словосполученні *рута-м'ята* слово «м'ята» це

- (A) додаток.
- (B) основа.
- (C) прикладка.
- (D) дієприкметниковий зворот.

37 Творчість М.Рильського можна віднести до

- (A) драматичного доробку кінця XIX століття.
- (B) драматичного доробку початку XX століття.
- (C) ліричної поезії XIX століття.
- (D) ліричної поезії XX століття.

38 Кого ми маємо на увазі, використовуючи словосполучення *Великий Кобзар та Видатний Каменяр*?

39 Якщо потрібно, доповніть пропущені літери (одну або дві) в словах
він■чання, запорі■кий, мен■ший, священ■ик, цікавит■ся.

40 Яка мовознавча наука вивчає лексично неподільні, усталені словосполучення?

Зразок №6

Літературознавство й мистецтвознавство

Предметом літературознавства є художня література, яка у свою чергу є частиною мистецтва, дослідженням якого займається мистецтвознавство. Отож, літературознавство і мистецтвознавство мають багато спільного. Насамперед обидві ці науки вивчають літературні твори, які образно відображають дійсність. Однак мистецтвознавець звертається, крім літературних, ще й до творів живопису, скульптури, архітектури, музичного мистецтва, яким також притаманне образне відображення дійсності. Живопис, скульптура, архітектура фіксують лише мить з безконечного потоку дійсності. Живописець діє на глядача своїми барвами, скульптор – позою героїв, архітектор – просторовими вирішеннями. Музикант передає певні переживання в часовій тривалості. Мистецтво театру наближається до реального життя. Однак література серед названих і неназваних видів мистецтв є найуніверсальнішим, оскільки їй підкоряється все – і час, і простір. Літературознавець, маючи справу з літературою, водночас враховує дані мистецтвознавства про скульптуру, музику, театр, образотворче мистецтво тощо. **Зокрема**, хіба можна аналізувати драматичний твір, наприклад, комедію М. Куліша «Мина Мазайло», без її театральної історії, ролі в постановці п'єси режисера Леся Курбаса тощо? Тут на допомогу дослідникові літератури прийде мистецтвознавець. З появою кіно- й телемистецтва дедалі частіше твори художньої літератури стають об'єктом їх втілення на кіно- і телеекранах. І в цьому випадку сприяють літературознавцєві в його наукових пошуках праці мистецтвознавців.

41 Літературознавство відноситься до

- (A) лінгвістичних наук.
- (B) літературознавчих наук.
- (C) природничих наук.
- (D) технічних наук.

42 Які сфери вивчає мистецтвознавець?

- (A) архітектуру, літературу, музичне мистецтво, скульптуру тощо
- (B) архітектуру, літературу, музичне мистецтво, фізику тощо
- (C) живопис, літературу, музичне мистецтво, фізику, хімію тощо
- (D) живопис, літературу, медицину, музичне мистецтво тощо

43 У реченні *Однак мистецтвознавець звертається, крім літературних, ще й до творів живопису, скульптури, архітектури, музичного мистецтва, яким також притаманне образне відображення дійсності* виділені слова є

- (A) однорідні присудки.
- (B) однорідні додатки.
- (C) однорідні означення.
- (D) однорідні обставини.

44 Зокрема із зразка №6 це

- (A) сполучник сурядності.
- (B) сполучник підрядності.
- (C) частка.
- (D) вставне слово.

45 Виберіть правильне ім'я М. Куліша.

- (A) Михайло
- (B) Максим
- (C) Микола
- (D) Марко

46 Який ступінь порівняння у слові *частіше*?

47 До якого розряду відноситься займенник *цей*?

48 У якому стилі написаний зразок №6?

Зразок №7

Настя (перериває, махаючи стиркою). Та тьфу на вас! Що се ви вигадали такої плаксивої! Мов по покійнику голосять.

1 парубок (регочеться). Ага, а у вас мурашки по шкірі забігали.

Настя. Тю на тебе та на твою голову! Ти гадаєш, що я твого тата жінка, що небіжка ніколи з синців не виходила.

1 парубок. Го-го, мій тато небіжчик усе говорив:

«Як чоловік жінки не б'є, то в ній утроба гниє».

2 парубок. О, твій тато добрий цирулик був. Він і хлопам умів кров пускати.

1 парубок. І задармо! То также щось варто! Настя. Та повинні-сте стидатися хоть тут, у тій хаті таке говорити та співати. Пек, осина! То так якби, не при хаті кажучи, злого духа при малій дитині згадав. Тут ангели божі літають, одна хата в цілім селі, де святий супокій, та згода, та лад, та любов — а ви якесь таке завели, що гидко і в губу брати.

1 дівчина. Та не бійтеся, тітко, ми своєю співанкою святих ангелів із хати не виполошимо.

Настя. А ти відки се знаєш? А може, якраз виполошите? Знаєш, як старі люди кажуть: не викликай вовка з лісу. А то буває таке, що як у злу годину скажеш кому лихе слово, то воно зараз сповниться. Мої небіжка мамуня розповідали, що раз один такий...

1 парубок. Та пипоть вам на язик! Ідіть до печі та глядіть, чи швидко ті вареники будуть, бо далі Микола з міста приїде та нас понаганяє додому.

Настя. Ади, який швидкий! Не бійся, вареники будуть. Гляди тільки, щоб ти свою рукавицю доплів. (Іде до печі.)

1 дівчина. Ну, кінчім, сестрички, тоту співанку. Вона дуже красна. А така жалісна, аж плакати хочеться.

Анна (від печі). Почекайте-но, як замуж повиходите та на своїх плечах того добра зазнаєте, то вам ще й не так плакати захочеться.

49 З якого твору уривок у зразку №7?

- (A) «Каменярі»
- (B) «Борислав сміється»
- (C) «Украдене щастя»
- (D) «Захар Беркут»

50 Зразок №7 належить до

- (A) поетичної спадщини І. Франка.
- (B) прозової спадщини І. Франка.
- (C) драматичної спадщини І. Франка.
- (D) перекладацької спадщини І. Франка.

51 Речення «*Як чоловік жінки не б'є, то в ній утроба гниє*» із зразка №7 це

- (A) пряма мова.
- (B) непряма мова.
- (C) загальна назва.
- (D) власна назва.

52 Виберіть правильне тлумачення приказки *не викликай вовка з лісу*.

- (A) не дражни диких тварин
- (B) не займайся чорною магією
- (C) не галасуй
- (D) не накликай біду

53 Пара слів *покійник-небіжчик* це

- (A) антоніми.
- (B) синоніми.
- (C) омоніми.
- (D) пароніми.

54 Доберіть синонім до іменника *парубок*.

55 Як називаються фрази, наведені в зразку №7 у дужках?

56 Де народився Іван Франко?

Зразок №8

**М. Няхай
«За вікном»**

*Ранкове небо що дихає весною
Вступило у промерзле місто*

*Запорошеним тротуаром
як розірвані чотки
човгають синьо-червоні комбінезони
вихованців з дитбудинку
Білими голівками озираються
на скорботний ліхтарик
у дідусевих очах
він стоїть за вікном
а фіранка здоровкається*

- 57** Авторка уривку зі зразка №8 належить до
- (A) українських поетів Словаччини довоєнного періоду.
 - (B) українських перекладачів Словаччини довоєнного періоду.
 - (C) українських поетів Словаччини післявоєнного періоду.
 - (D) українських драматургів Словаччини післявоєнного періоду.

- 58** Виберіть правильне значення поняття *фіранка*
- (A) онучка.
 - (B) маленький горщик.
 - (C) пташка, що не відлітає в теплі краї.
 - (D) шматок тканини, яким завішують вікно, двері тощо.

- 59** У якому рядку всі слова – синоніми?
- (A) дивовижно, неймовірно, убого, фантастично
 - (B) вражаюче, приголомшливо, разюче, чудово
 - (C) дико, надзвичайно, особливо, підозріло
 - (D) дивно, казково, незрівнянно, підозріло

60 Прикметник *дідусевих* із зразка №8 належить до розряду

- (A) якісних прикметників.
- (B) відносних прикметників.
- (C) присвійних прикметників.
- (D) складних прикметників.

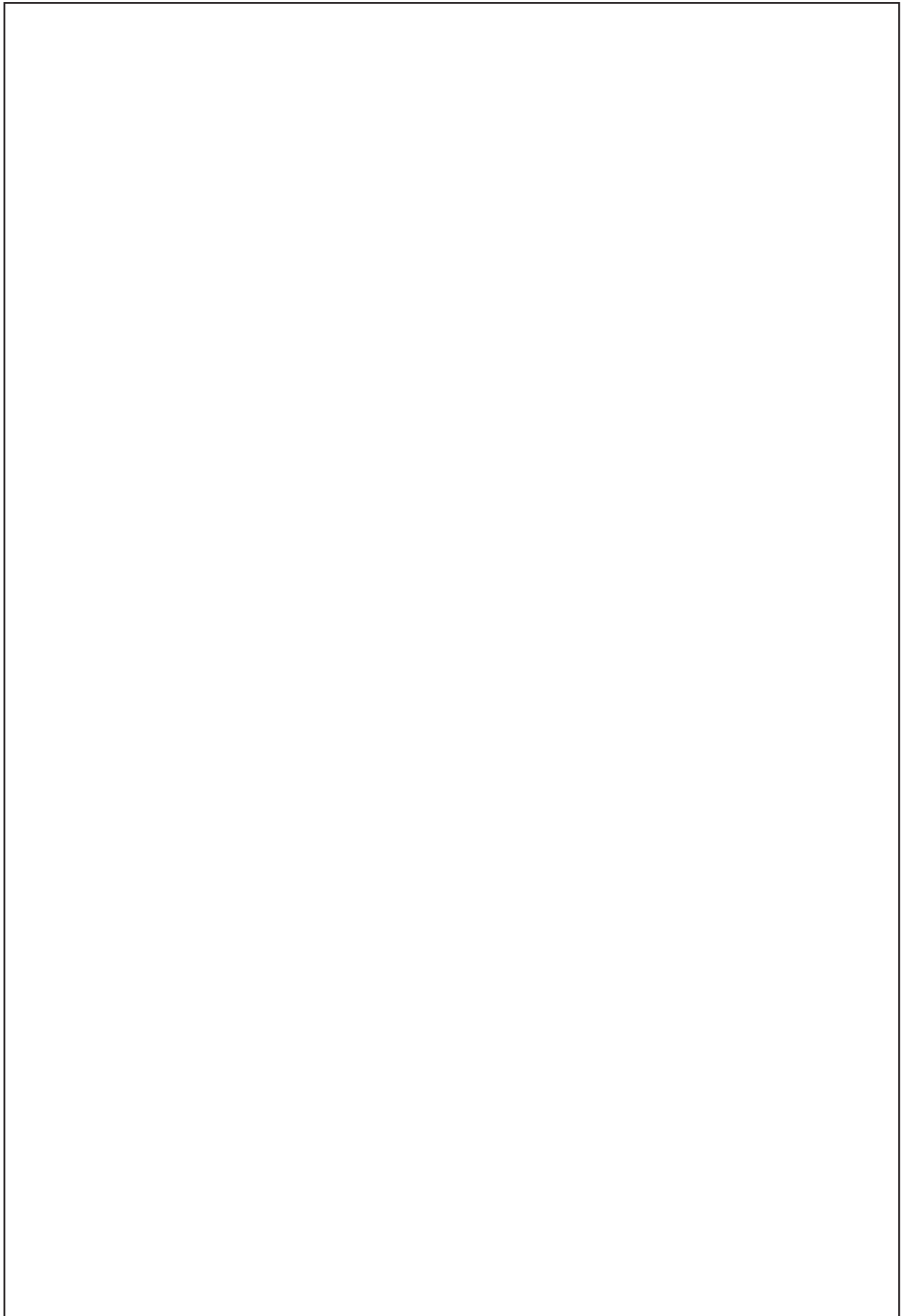
61 У реченні *він стоїть за вікном і а фіранка здоровкається* виділена фраза це

- (A) обставина місця.
- (B) обставина часу.
- (C) обставина способу.
- (D) обставина міри і ступеня.

62 Провідмініяйте іменник *дерево* у множині.

63 До кожного іменника допиши 2 прикметники, які називають ознаки за формою, смаком або кольором: *кавун, огірок, яблуко*.

64 Поставте правильно наголос в словах *барвінок, винятковий, жалюзі, жовтогарячий, кутя*.

Texty ukážok boli z didaktických dôvodov gramaticky, štylisticky alebo pravopisne upravené.

Pokyny na vyplňovanie odpovedového hárka

Odpovedové hárky budú skenované, nesmú sa kopírovať, krčiť ani prehýbať.
Aby skener vedel prečítať vaše odpovede, musíte dodržať nasledujúce pokyny:

- Píšte perom s čiernou alebo modrou náplňou. Nepoužívajte tradičné plniace perá, veľmi tenko píšuče perá, obyčajné ceruzky ani pentelky.

- Riešenia **úloh s výberom odpovede** zapisujte krížikom .

- Správne zaznačenie odpovede (C)
A B C D

- Nesprávne zaznačenie odpovede (C)
A B C D

A B C D

- V prípade chybného vyplnenia údajov alebo odpovedí postupujte podľa nasledujúcich pokynov.
V žiadnom prípade nepoužívajte nový odpovedový hárak.

- Keď sa pomýlite alebo neskôr zmeníte názor, úplne zaplňte políčko s nesprávnym krížikom a urobte nový krížik.

A B C D

- Ak náhodou znovu zmeníte názor a chcete zaznačiť pôvodnú odpoveď, urobte krížiky do všetkých políčok a zaplnené políčko dajte do krúžku.

A B C D

- Odpovede na **úlohy s krátkou odpoveďou** napíšte do príslušného poľa odpovedového hárka čitateľne písaným alebo tlačným písmom. Pri použití tlačného písma **rozlišujte veľké a malé písmená**.

Neotvárajte test, pokiaľ nedostanete pokyn!